

Stockholms Stadshus AB
remiss@stadshusab.se

Yttrande över betänkandet Förbättrat skydd för totalförsvaret (SOU 2019:34)

Stockholms stad har, genom Stokab, byggt ett operatörsneutralt passivt fibernät som når drygt 90 procent av hushållen och i princip 100 procent av företagen i Stockholm.

Stokab välkomnar utredningen och instämmer med utredningens förslag att det införs en generell uttrycklig skyldighet i lag för kommuner och landsting att beakta totalförsvarets krav i sin verksamhet. Kommuner och landsting har en viktig roll i totalförsvaret och den föreslagna skyldigheten kan bidra till att stärka medvetenheten om totalförsvarets betydelse och behov samt till att totalförsvarets intressen beaktas i det kommunala beslutsfattandet.

I utredningskommitténs uppdrag har också ingått att bedöma om åtgärder behöver vidtas för att åstadkomma ett ökat skydd för totalförsvaret vid överlåtelser och upplåtelser av vissa fastigheter och infrastrukturer av väsentligt intresse för totalförsvaret. Utredningen föreslår i denna del att ett statligt kontrollsystem införs med möjlighet för staten att granska och ytterst villkora eller förbjuda överlåtelser och upplåtelser av utpekad egendom som är av väsentligt intresse för totalförsvaret. Det gäller hamnar, flygplatser och fastigheter i områden med geografiska förhållanden av väsentlig betydelse för det militära försvaret. Utredningen föreslår också att ett krav införs på att fysiskt skyddade anläggningar som inrättats för behov inom civilt försvar endast får avvecklas, överlåtas eller upplåtas av en kommun eller ett landsting efter medgivande från staten.

Utredningens förslag omfattar således inte specifikt infrastruktur för telekommunikation, såsom Stokabs passiva fibernät, utan endast eventuella fastigheter som används inom telekommunikationsverksamhetsområdet förutsatt att de är belägna i särskilt utpekade områden med geografiska förhållanden av väsentlig betydelse för det militära försvaret. Utredningen konstaterar dock att verksamhet gällande telekommunikationer är en av de för Sveriges säkerhet mest skyddsvärda verksamheterna. Att infrastruktur för sådan verksamhet inte omfattas av utredningens förslag motiveras huvudsakligen utifrån att sådan verksamhet är avsedd att skyddas genom säkerhetsskyddslagen med dess kompletterande förslag om granskning av vissa överlåtelser och upplåtelser. Eftersom säkerhetsskyddslagen omfattar och skyddar *säkerhetskänslig verksamhet* och inte endast infrastruktur och fastigheter, d.v.s. det som omfattas av utredningens direktiv, ger den också ett mer adekvat skydd för telekommunikationsverksamhet.

Stokab instämmer med utredningens analys att säkerhetsskyddslagens bestämmelser om skydd för säkerhetskänslig verksamhet indirekt innebär ett brett och sammansatt skydd även för totalförsvarsverksamhet, eftersom totalförsvarsverksamheten många gånger också utgör säkerhetskänslig verksamhet. Eftersom det generellt sett inte är fastigheterna där telekommunikationsverksamhet bedrivs i sig utan karaktären på verksamheten som avgör om behov av särskilt skydd utifrån totalförsvarets intressen föreligger, anser Stokab att säkerhetsskyddslagen ger ett mer adekvat skydd än det kontrollsystem som utredningen föreslår. Detta förutsätter dock att det befintliga kompletterande förslaget till säkerhetsskyddslagen om granskning av vissa överlåtelser och upplåtelser genomförs. Förslaget innebär att överlåtelser och upplåtelser av säkerhetskänslig verksamhet kan granskas av en tillsynsmyndighet och stoppas, om myndigheten bedömer att överlåtelserna är olämpliga från säkerhetsskyddssynpunkt. Sammanfattningsvis delar Stokab således utredningens uppfattning att infrastruktur för telekommunikation inte bör omfattas av det föreslagna kontrollsystemet.

Stokab konstaterar dock, liksom utredningen, att även om det till säkerhetsskyddslagen kompletterande förslaget omfattar överlåtelser av egendom i den säkerhetskänsliga verksamheten (förutsatt att egendomen har betydelse för Sveriges säkerhet) och således även träffa överlåtelser av fastigheter eller fysisk infrastruktur, så kommer det inte att omfatta *fastigheter runt omkring de säkerhetskänsliga verksamheterna*. Detta innebär att det uppstår en lucka mellan vad som omfattas av det kontrollsystem som utredningen föreslår och vad som skyddas av säkerhetsskyddslagen inklusive dess kompletterande förslag. Som exempel kan nämnas att Stokab inte äger samtliga fastigheter som bolaget befinner sig i för att driva sin verksamhet, utan dessa fastigheter ägs till stor del av tredje parter som själva inte nödvändigtvis bedriver verksamhet som skulle kunna omfattas av säkerhetsskyddslagen. Sådana fastigheter kan då falla utanför såväl det kontrollsystem som föreslås av utredningen som det kontrollsystem som är föreslaget att införas i säkerhetsskyddslagen. Stokab anser att denna lucka innebär en brist i skyddet av svenska säkerhetsintressen och att det är av vikt att det skyndsamt utreds på vilket sätt den kan täckas.

Med vänlig hälsning

AB Stokab

Veronica Thunholm
Verkställande direktör